

fuzinar

Leto XL

Ravne na Koroškem, marec 2003

št. 3

SOS za poklicne gasilce

Iz t. i. podjetij C za tovarniško ograjo, ki so opravljala storitvene dejavnosti (predvsem) za proizvodna železarska podjetja, se je v letih 1993 in 1994 – pod pritiskom sanacije sistema Slovenske železarne – izoblikovalo 21 novih zasebnih družb. Nastale so iz Poslovnega servisa, VIP, Metala, Transloga in Zaščite.

Iz Zaščite so izločili tudi Poklicno gasilsko enoto, ki je po privatizaciji podjetja najprej delovala v Profitnem delu Logističnega centra. 1. 10. 1994 je nastal javni zavod Gasilski zavod Ravne, ki je zaposloval 18 oseb (16 poklicnih gasilcev, tajnico in direktorja). Njegova dejavnost: gašenje požarov, intervencije ob prometnih nesrečah, servisiranje naprav za gašenje, prevoz poškodovanih delavcev iz železarne, gasilske straže, črpanje vode ob poplavih ipd.

Kot kaže zdaj, Gasilski zavod Ravne ne bo praznoval devet let obstoja. Soustanoviteljice – občine Črna na Koroškem, Mežica in Prevalje – za delovanje zavoda, ki je število zaposlenih v zadnjih letih zmanjšal na 14 zaposlenih (kar je pod standardi), ne prispevajo nič. Matična občina Ravne na Koroškem pa vsega finančnega bremena ne zmore sama. Svetniki so zato 20. februarja sprejeli sklep o likvidaciji zavoda. Čeprav poklicni gasilci od 75 milijonov tolarjev, ki jim letno zagotavljajo obstoj, z lastno dejavnostjo zaslužijo približno 71 odstotkov (predvsem s storitvami za železarske družbe), se račun ne izide.

To je ena plat problema, drugo pa razkrijejo podatki o intervencijah poklicnih gasilcev. Lani so, na primer, pogasili 37 požarov, reševali življenja iz zvite pločevine v 12 prometnih nesrečah, ukrepali ob ekološki nesreči in

7-krat v t. i. nesrečah z nevarno snovjo ter še 8-krat odšli na teren zaradi drugih naravnih nesreč. Je 65 intervencij veliko ali malo? Je o tej dejavnosti sploh mogoče razmišljati tako? Dokler se ne zgodi kaj hujšega, dokler gasilci preprečijo veliko škodo, dokler nas tragedija osebno ne prizadene ...?!

Namesto o ukinjanju (to je še najlažje storiti, veliko težje pa je takšno dejavnost postavljati na novo, zlasti zaradi specifične opreme, pridobljenega znanja in izkušenj ter koncesij – najbližji gasilci, ki tudi imajo koncesijo za reševanje v prometnih nesrečah, bi bili tako v Velenju in Radljah) velja razmišljati o oblikovanju regionalnega zavoda.

Z ukinitvijo zavoda (sklep o likvidaciji je sicer mogoče tudi še preklicati) bo ogrožena tudi požarna varnost in varnost delavcev v tovarni. Lani so poklicni gasilci v železarskih družbah, na primer, intervenirali 16-krat, večinoma zaradi požarov. Največkrat so poklicne gasilce na pomoč poklicali iz Metala. Glavni direktor **Peter Prikeržnik** pravi: "Požarno varnost v podjetju moramo zagotavljati; bodisi sami, s prostovoljnimi ali poklicnimi gasilci. Z delom Gasilskega zavoda Ravne smo v Metalu zelo zadovoljni. Želimo, da bi ostal, vendar vseh stroškov za njegovo delovanje ne moremo pokrivati. Če bo zavod ukinjen, bomo morali do konca poletja razmisliti, kakšna oblika varovanja ljudi in premoženja je za nas najustreznejša: ali usposobljeni zaposleni (valjar-gasilec, kovač-gasilec itd.) ali pa povezovanje s prostovoljnimi gasilskimi društvi. Vsekakor pa bi bilo škoda, da bi na Ravnah izgubili inštitucijo, ki bi lahko bila povezovalni člen v regiji."

Pred odgovornimi in pristojnimi je še nekaj časa, da pretehtajo dejstva in argumente, ki so jih javnosti razkrili ravenški gasilci s Koroške 13. So rešena življenja (poučno bi bilo prisluhniti srečnejšem, ko so še živi po zaslugi gasilcev) in ohranjeno premoženje naša vrednota ali pa smo že toliko otopeli, da menimo, da "škodo" tako ali tako povrne zavarovalnica?

A. Č.

PETROL ENERGETIKA RAVNE, d. o. o.

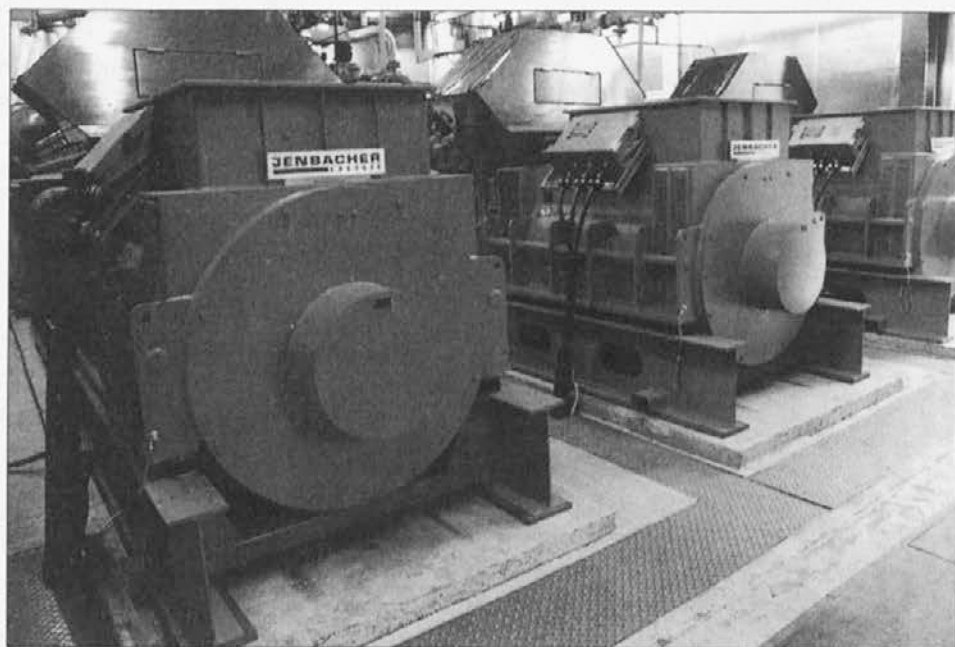
OB DESETLETNICI – SODOBNO ENERGETSKO PODJETJE

Petrol Energetika Ravne se lahko pohvali z dolgoletnimi izkušnjami z dobavo energije železarskim porabnikom. V preteklih letih pa se je začel pospešeno posvečati tudi oskrbi manjših porabnikov in iskanju celovitih energetskih rešitev. Podjetje je bilo kot Energetika Ravne ustanovljeno pred desetimi leti, 12. februarja 1993. Lani je to podjetje za proizvodnjo in distribucijo energetskih medijev v lastninskem preoblikovanju dobilo novega lastnika – Petrol, d. d., Ljubljana. Slednji je postal 80-odstotni lastnik družbe, s preostalo petino pa upravlja Družba pooblaščenka Ravne.

"Družba Petrol Energetika Ravne prevzema v slovenskem prostoru vidno in aktivno vlogo pri oskrbi odjemalcev v energetsko intenzivnih panogah jeklarstva in strojnopredelovalne industrije. Biti in ostati dobavitelj ter povečevati svoj tržni delež pri dobavi širokega spektra različnih oblik in virov energij tovrstnim odjemalcem zahteva celovitost pri načrtovanju in iskanju sodobnih energetskih konceptov oskrbe z energijo. Zato zgolj sposobnost odzivati se na spremembe ni vedno dovolj, potrebno jih je predvideti in sooblikovati nove rešitve. Še posebej velja to za obdobje, ko se soočamo z odpiranjem energetskega trga z električno energijo in zemeljskim plinom, v katerega stopa družba Petrol Energetika Ravne v novi vlogi in podobi," je ob jubileju povedala **direktorica Mojca Kert Kos**.

Za postavitev kogeneracije so v podjetju poiskali privatni kapital v tujini, saj se pred nekaj leti slovenska podjetja še niso odločala za tovrstna vlaganja.

(Foto:
arhiv podjetja)

Dejavnost podjetja obsega oskrbo jeklarske industrije z zemeljskim plinom, električno energijo, s tehnološko paro, toplo vodo, tehničnimi plini in stisnjenim zrakom. S kogeneracijo – sočasno proizvodnjo električne energije in toplote – so pred petimi leti nadomestili tehnološko zastarelo proizvodnjo toplotne energije za ogrevanje mesta Ravne. V podjetju se ukvarjajo tudi z izvajanjem naložb v industrijsko in komunalno energetiko, z vzdrževanjem energetskih naprav ter z razvojno dejavnostjo, s projektiranjem in tehničnim svetovanjem vsem odjemalcem.

Pripravljeni na liberalizacijo trga z zemeljskim plinom

Ciljem povečevanja tržnega deleža sledi podjetje tudi s sodelovanjem v različnih oblikah delovanja interesnih skupin in združenj pri nastajanju novih zakonskih okvirov za delovanje odprtega energetskega trga. Prednosti združevanja nabavnih pogojev in prodajnih trgov so v podjetju Petrol Energetika Ravne zaznali že pred časom, v obdobju danes že minulega monopolnega energetskega gospodarstva v Sloveniji.

Direktorica družbe **Mojca Kert Kos** si je vztrajno prizadevala, da bi prednosti, ki jih prinaša liberalizacija energetskega sektorja, vnesla tudi v strokovna in politična okolja lokalnih skupnosti. Skupaj z zagotavljanjem tržno konkurenčnih pogojev oskrbe industrijskih odjemalcev je iskala poti in načine, kako zagotoviti enake cilje tudi na področju komunalne energetike, predvsem oskrbe odjemalcev s toplotno energijo in plinom.

V podjetju Petrol Energetika Ravne so tako že leta 1995 prevzeli vodilno vlogo pri načrtovanju lokalne energetske politike. S študijami in projekti so preverili lokalne danosti in prednosti pri zagotavljanju učinkovite energetske oskrbe Mežiške doline. V sodelovanju z lokalnimi skupnostmi so oblikovali občinsko energetske strategije. Posebno pozornost so namenili energetske učinkoviti proizvodnji toplotne energije za ogrevanje mesta Ravne in se med prvimi v Sloveniji kljub takratnemu pomanjkanju zakonodajnih okvirov za zagotovitev ustreznih elementov zaščitne politike in vzpodbud odločili za izvedbo projekta sočasne proizvodnje električne in toplotne energije. Kogeneracijo zdaj prednostno podpirajo tudi države EU, saj je energetske najbolj učinkovita tehnologija, prijazna pa je tudi do okolja, kar je še posebej pomembno za Koroško, kjer slabih izkušenj z obremenjevanjem okolja v preteklosti ne manjka.

Pot do treh koncesijskih pogodb za distribucijo zemeljskega plina v občinah Prevalje, Mežica in Ravne na Koroškem ter do koncesije za distribucijo toplotne energije na območju občine Ravne je bila dolga in je, kot pravi **Kert Kosova**, rezultat večletnih

prizadevanj: "Sledili smo tudi vsem spremembam, ki so povezane z načinom in oblikami izvajanja gospodarskih javnih služb v lokalnem okolju. Izdelali smo program preoblikovanja izvajanja dejavnosti distribucije zemeljskega plina in toplotne energije in vanj vključili nove možnosti zagotavljanja dolgoročne tržne konkurenčnosti ter zanesljive, varne in okolju prijazne energetske oskrbe široke potrošnje ob sprejemljivi cenovni politiki. Veliko naporov smo vložili v utemeljevanje prednosti vključevanja privatnega kapitala v izvajanje gospodarskih javnih služb, ki smo jih pred iztekom lanskega leta zaključili s širitvijo dejavnosti in s pridobitvijo koncesij za izvajanje dejavnosti distribucije toplote in zemeljskega plina v treh občinah Mežiške doline."

Pridobitev koncesij zahteva sodelovanje matične družbe Petrol, d. d., saj bo treba zagotoviti znatna finančna sredstva. Plinovodno omrežje je sicer v omenjenih občinah večinoma že zgrajeno, vendar pa bosta njegova posodobitev in dograditev povsod tam, kjer je to tehniško in ekonomsko utemeljeno, kot napoveduje direktorica, v naslednjih treh letih zahtevali med 500 in 600 milijoni tolarjev. Hkrati bodo posodabljali tudi toplotno omrežje, za kar bo potrebnih nadaljnjih 500 milijonov tolarjev. Letošnja trideseta obletnica obstoja daljinskega ogrevanja mesta Ravne bo torej ponovno zaznamovana z vlaganji.

"Vse načrtovane posodobitve so namenjene zagotavljanju dolgoročne, zanesljive, varne, kakovostne in do okolja prijazne oskrbe odjemalcev z energijo," poudarja direktorica Petrola Energetike Ravne.

Priložnosti tudi v trgovanju z električno energijo

Svoje priložnosti pa v družbi Petrol Energetika Ravne ne vidijo le v distribuciji zemeljskega plina, ampak tudi v trgovanju, zastopanju in posredovanju pri oskrbi porabnikov z električno energijo. Svoj sedanji tržni delež nameravajo v prihodnjih letih

povečati s pridobivanjem novih kupcev, tudi zunaj gospodarsko zaokroženega kompleksa družb na lokaciji ravenske železarne. Veliko si obetajo tudi od pripojitve Petrolove hčerinske družbe Energetika Štore, ki jo je skupščina delničarjev že podprla in čaka le še na vpis v sodni register. Po združitvi obeh energetskih družb pričakujejo sinergijske učinke pri prodaji, pa tudi prihranke pri nabavi energentov.

Položaj energetike je pri nas urejen z novim energetskim zakonom, ki ureja načela energetske politike, pravila za delovanje trga, načine izvajanja gospodarskih javnih služb, načela za zanesljivo oskrbo in učinkovito rabo energije ter pogoje za pridobitev licenc za opravljanje te dejavnosti. Vse to energetskim podjetjem nalaga številne obveznosti, ki jih zmorejo izpolnjevati le najboljše pripravljena. Mednje gotovo sodi Petrol Energetika Ravne. Njegova direktorica napoveduje: "Na odprtem trgu nameravamo prevzeti vloge proizvajalca in upravičenega odjemalca električne energije, upravičenega odjemalca zemeljskega plina, trgovca pa tudi tržnega zastopnika in posrednika."

Prenova podjetja za danes in jutri

Pred podjetjem so torej nove naloge. Da jim bodo kos, se jim morajo prilagoditi vse funkcije podjetja.

Po besedah Mojce Kert Kos bodo v podjetju v prihodnjih letih prenovili organizacijo dela in jo dopolnili z učinkovitim ekipnim delom in s sodobnimi informacijskimi tehnologijami. Tako bo podjetje pridobilo na sodelovanju med zaposlenimi, ustvarjalnosti, večji motiviranosti, pravočasnem odzivanju na spremembe in usmerjenosti v reševanje problemov ter iskanju novih priložnosti – denimo pri vodooskrbi, čiščenju odpadnih voda in gradnji čistilnih naprav.

V Petrolu Energetiki Ravne menijo, da lahko veliko prihranijo z racionalizacijo poslovanja, pri čemer pa kakovost energetskih storitev ne sme trpeti, ampak se mora še izboljšati. Prenovo podjetja pa mora spremljati tudi izobraževanje in ozaveščanje uporabnikov njihovih storitev, saj so nenazadnje oni tisti, ki lahko veliko prispevajo k zmanjševanju porabe energije vseh vrst.

Direktorica družbe Mojca Kert Kos pri oblikovanju in uresničevanju poslovne strategije upošteva, da sta za doseganje začrtanih ciljev pomembna timsko delo in prizadevnost vseh zaposlenih, povezana z nenehnim izpopolnjevanjem znanja in s prenašanjem novih idej v celotno okolje delovanja podjetja. Zaposleni v podjetju se zato stalno izobražujejo, v zadnjem obdobju še posebej na področju svetovanja porabnikom v industriji in široki potrošnji.

V podjetju zaradi novih razvojnih usmeritev in tržnih priložnosti optimistično zrejo v prihodnost. Njihov cilj je ohraniti pridobljeni ugled in še povečati konkurenčno sposobnost podjetja v razmerah odprtega energetskega trga. Da jim bo to tudi uspelo, ne gre dvomiti, saj celotno poslovanje družbe temelji na poslovni odličnosti, na spoštovanju zahtev trga glede kakovosti, konkurenčnosti, zanesljivosti, varnosti, pravočasnosti pri odzivanju na spremembe in varovanja okolja. Direktorica pa poudarja tudi smiselnost nove kapitalske povezave, ki se že potrjuje v slovenskem energetskem prostoru. "Tako imenovani outsourcing energetske dejavnosti, za katerega se je podjetje v odnosu do svojih kupcev zavzemalo že pred leti, še posebej pa v scenarijih lastninskega preoblikovanja, zagotovo predstavlja dolgoročno najprimernejšo obliko in tržno konkurenčno energetsko oskrbo, kar danes že potrjujejo tudi naši odjemalci."

P. R.

FRANC ODERLAP O ENERGETIKI V TOVARNI

Opazen razvoj na vseh področjih

Družba Petrol Energetika Ravne letos sicer praznuje desetletnico samostojne poti, vendar pa njene korenine segajo v preteklost in so neločljivo povezane z železarno. Medtem ko je prejšnji prispevek govoril bolj o sedanjosti in prihodnosti družbe, pa je prav, da se spomnimo tudi prelomnic na energetskem področju, ki so pripeljale do današnje zasnove družbe.

Kdo bi bil primernejši sogovornik kot Franc Oderlap, ki je bil v železarni zaposlen že od leta 1966 in je bil od leta 1993 do upokojitve v začetku letošnjega marca na delovnem mestu pomočnika direktorja oziroma direktorice Energetike Ravne. V njegovem pripovedovanju se prepletata poklicna in delovna pot posameznika ter razvoj energetske dejavnosti in podjetja.

Franc Oderlap se je najprej izučil za ključavničarja, nato pa se je vpisal v triletno tehnično šolo v Mariboru, ki jo je končal 1962. leta. Kot zanimivost omenimo, da je med šolanjem spoznal Franca Rusa, poznejšega direktorja Energetike Ravne. S štirinajstletnim prikupnim in drobcenim dečkom se je spoprijateljil, čeprav je bil Rus vpisan v elektro smer. Oba pa sta stanovala v dijaškem domu, kjer so fantje radi prisluhnili radiu, ki ga je Rus sam sestavil.

Mladi strojni tehnik se je najprej zaposlil v Rudniku Mežica. Delovno mesto konstruktorja v Žerjavu pa je leta 1966 zapustil in se po poroki naselil na Ravnah. Službo je našel v železarni, v takratni Kapitalni, kjer je bil nadzorni inženir novogradenj. Isto leto je bil ustanovljen oddelek Energetsko gospodarstvo, ki je skrbel za elektro obrat in termoelektrični obrat. V tem oddelku se je zaposlil kot toplotni tehnik in to delo opravljal do leta 1975. To je bilo obdobje, ko so v železarni spodbujali izredni študij; zanj se je odločil tudi Franc Oderlap. Ob delu je končal višjo strojno šolo. Sledile so nove zaposlitve: vodja kotlarne, energetik, višji energetik in vodja Energetskega gospodarstva. Ta oddelek se je pozneje reorganiziral v Razvoj in projektivo ter Komercialno, še prej pa se je iz njega oblikoval oddelek Razvoj energetike, kar je bila, po Oderlapovem mnenju, zelo pametna odločitev. S Francem Rusom se je ponovno srečal leta 1990, ko je ta nasledil upokojenega ravnatelja obrata Energija. Ta obrat je bil del Tehničnega sektorja, iz njega pa je leta 1993 nastala družba Energetika Ravne.

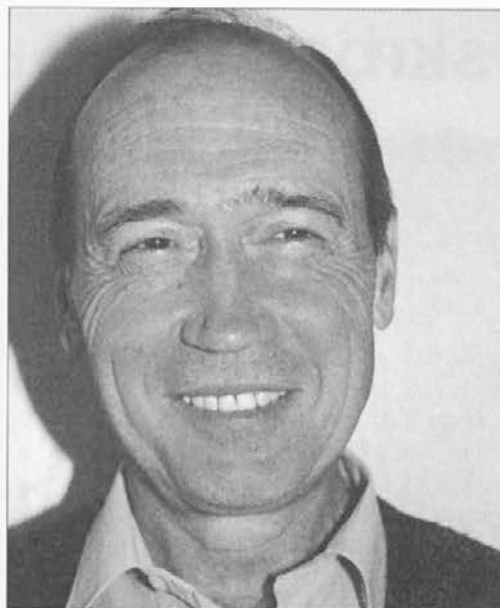
Mlade generacije dandanes sploh ne vedo, kakšne so bile razmere na energetskem področju pred nekaj desetletji v železarni; Franc Oderlap, ki je vse to doživel, pa pravi, da težke. Leta 1966 so uporabljali generatorski plin, ki je vseboval precej žvepla. Okolje je obremenjeval tudi katran kot stranski produkt pri pridobivanju plina, za kar so kurili velenjski in trboveljski premog. To obdobje je po Oderlapovih besedah pustilo negativen ekološki pečat tovarni, zaposlenim in okolici.

Leta 1968 so v železarni začeli uporabljati plin butan-propan, pomešan z zrakom. Bil je brez škodljivih primesi in bolj kaloričen. Sledila je predelava peči, pri kateri so sodelovali strokovnjaki iz Energetskega gospodarstva, PI in Metalurškega inštituta. Nekatere izvirne rešitve, kot dvojna merilna proga za plin, niso bile uresničene. Generatorje so vse do leta 1973 postopoma ustavljali (najdlje so generatorski plin uporabljali v kovačnici), postavljali pa rezervoarje za plin.

Potem se je leta 1978 uveljavil zemeljski plin. Kot nadomestno gorivo se je v železarni najprej uporabljal katran, nato pa do leta 1993 mazut, zdaj pa je za to namenjeno kurilno olje.

Ob industrijski energetiki se je v železarni razvijala komunalna. Daljinsko ogrevanje Raven se je začelo leta 1973, toplifikacija pa se je zaključila leta 1976. Pred tem je bilo treba novi nalogi prilagoditi tudi kotlarne in postaviti velike kotle. Širitev toplotnega ogrevanja je narekovala gradnjo nove kotlarne. Ekonomsko pa je najbolj učinkovita pred nekaj leti postavljena kogeneracija, poudarja Franc Oderlap.

Veliki premiki so bili, opozarja Oderlap, v zadnjih letih storjeni tudi na področju merjenja porabe energentov. Merili so že porabo generatorskega plina, postopoma in z draženjem energentov pa so povečevali obseg meritev. Zdaj merijo porabo zemeljskega plina, kisika, vode, pare, zraka, toplote.

Merjenje je vse bolj sodobno, projekti celo predvidevajo skupna merilna mesta po optičnih kablilih oziroma računalniško sledenje, merjenje in obračunavanje porabe energentov. Pa ne le to, na merilnih mestih bi bilo mogoče avtomatsko nastaviti tudi določene parametre, kot so čas ogrevanja, tlak energenta, količina, temperatura ipd. Franc Oderlap meni, da je zelo pohvalno, da vodstvo Energetike sledi razvoju in skuša uvesti novo tehnologijo vodenja obratovanja energetskih naprav.

Ekologija je področje, ki ji v družbi namenimo vedno več pozornosti, zato se ji tudi tu ne moremo izogniti. Z ukinjanjem generatorskega plina so se ekološke razmere v železarni izboljšale. Oderlap ugotavlja, da je danes zaradi uporabe drugih goriv in doslednega upoštevanja pravil obratovanja naprav, kot je na primer stopnja dimnih plinov, tudi obseg onesnaževanja manjši. Medtem ko so pred leti odpadne oljne gošče še kurili v železarni, jih zdaj odvažajo na predelavo v za to usposobljene tovarne. Sanirana je tudi že jama z odpadnimi olji, ki je bila na haldi. Vodstvo Petrola Energetike skrbi za čisto okolje, priznava Oderlap. K temu ga zavezuje tudi certifikat po standardu ISO 14001.

Ko Franc Oderlap primerja desetletja, preživeta v železarni, ugotavlja, da je zdaj večji poudarek na izobrazbi. Izobrazbena struktura se je pomembno izboljšala, tudi na energetskem področju. Z nedavno pridobljenimi koncesijami pa se je povečal tudi obseg dela. Oderlap je prepričan, da bo strokovni potencial v podjetju kos vsem nalogam.

Ko se Franc Oderlap ozira na delovno dobo, pravi, da je vseskozi "rad hodil na špiht". S sodelavci se je vedno razumel, če pa so se že kdaj sporekli, je bilo to vedno zaradi dela in ne na osebni ravni. Čeprav se je v zadnjem času postopoma deaktiviral, kot temu pravi sam, saj je lani po dvanajstih letih predal predsedovanje Društvu energetikov Ravne, aktiven pa je ostal v krajevni skupnosti, in še nima načrtov za prihodnost, verjamem, da pri dvainšestdesetih ne bo le počival. Gotovo bo še naprej predaval na tečajih za strojnike kotlov (tu naj povem, da je nekdanji nekaj let učil tudi na srednji šoli na Ravnah, in sicer Strojne elemente ter Toplotno tehniko), deloval v stanovskem društvu ter z veseljem delil svoje bogate izkušnje z vsemi, ki bodo to želeli.

A. Č.

Oskrba z energijo v januarju

Primerjava med proizvodnjo in distribucijo energentov v decembru 2002 in januarju 2003 daje zaradi božičnih in novoletnih praznikov v decembru dokaj popačeno sliko. Realnejša pa je primerjava med proizvodnjo in distribucijo energentov v januarju 2002 in januarju 2003.

V januarju 2003 je distribucija električne energije znašala 12.309 MWh in je bila za 29,7 % višja kot decembra 2002. V primerjavi z distribucijo v januarju 2002 je bila le-ta letos višja za 5,1 %.

Distribucija zemeljskega plina je bila v januarju ($6.120.528 \text{ m}^3$) za 23,9 % večja od planirane količine.

V januarju 2003 sta znašali proizvodnja in distribucija toplote za centralno ogrevanje 13.443 MWh. Glede na januar 2002 je bila količina višja kar za 21,2 %.

Proizvodnja pare (669 t) se je v primerjavi s prejšnjim mesecem povečala za 50,3 %. V primerjavi s proizvodnjo v januarju 2002 je bila nižja za 33,1 %.

Proizvodnja in distribucija sanitarne tople vode sta v januarju znašali 5.977 m^3 in sta bili večji kot v decembru, in sicer za 18,5 %, glede na januar 2002 pa višji za 20,3 %.

Distribucija hladilne vode (346.532 m^3) je v primerjavi z decembrom višja za 20,2 %, glede na januar lani pa je bila višja za 8,3 %.

Distribucija pitne vode je bila v januarju (56.309 m^3) višja za 18,3 % v primerjavi s prejšnjim mesecem, glede na distribucijo v januarju lani pa je bila nižja za 12,5 %.

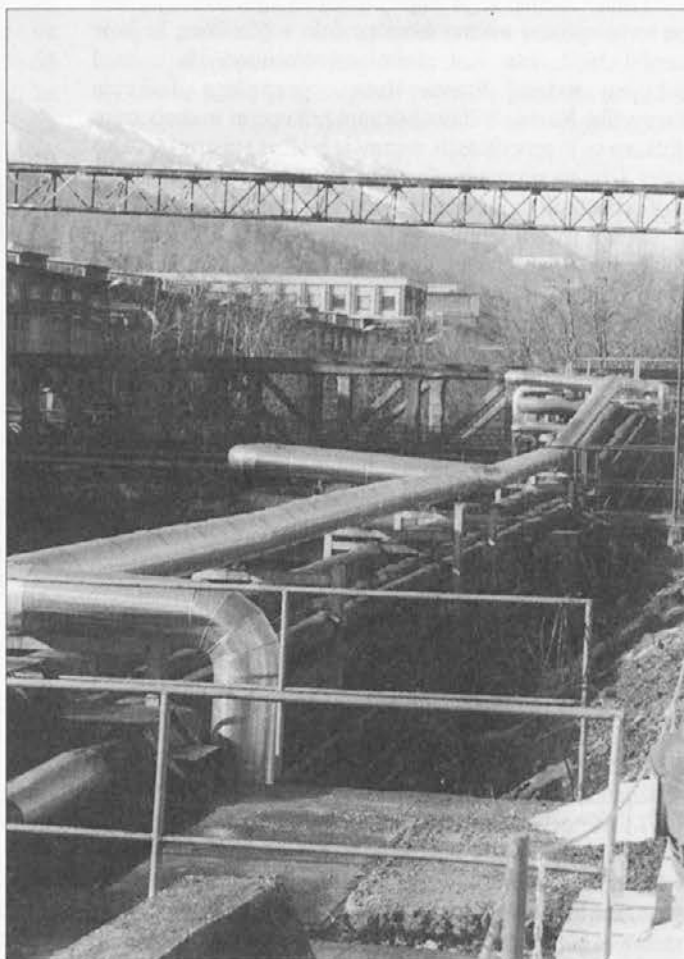
Mesečna proizvodnja in distribucija komprimiranega zraka sta v januarju znašali $3.816.851 \text{ m}^3$. Glede na prejšnji mesec sta bili nižji za 8,5 %. Primerjava proizvodnje in distribucije tega energenta z januarjem 2002 pa kaže na znižanje za 17,5 %.

Distribucija kisika je bila januarja (262.947 kg) v primerjavi s prejšnjim mesecem višja za 41,5 %. V primerjavi z januarjem 2002 pa je bila nižja za 3,1 %.

Distribucija dušika je bila januarja 42.775 kg . V primerjavi s prejšnjim mesecem je bila višja za 17,6 %, glede na distribucijo v januarju lani pa je bila višja za 27,9 %.

Distribucija argona je v januarju znašala 14.970 kg . Glede na prejšnji mesec je višja za 43,1 %. Primerjava distribucije tega energenta z januarjem 2002 pa kaže na 6,7%-no znižanje.

Tehnični vodja v družbi Petrol-Energetika:
Anton Vučko

INTERVENCIJE

POKLICNE GASILSKE ENOTE GASILSKEGA ZAVODA RAVNE V FEBRUARJU

24. 2. 2003 je ob 12.22 v Kovačnici, obratu Metala Ravne, zagorelo v kabini žerjava.

Za družbe sta bila opravljena dva prevoza v sklopu prve pomoči, in sicer poškodovanega in obolelega delavca.

Poklicni gasilci so intervenirali tudi:

1. 2. 2003 pri prometni nesreči na Tolstem Vrhu pri Ravnah na Koroškem,

4. 2. 2003 pri prometni nesreči na Brdinjah na Ravnah na Koroškem.

Direktor:
Roman Lupuh, dipl. org.-men.

Srečanja upokojencev družbe Noži Ravne

Upokojenci iz Nožev Ravne se redno družijo in še vedno "živijo" s podjetjem.

(Foto: arhiv podjetja)

Čas, ko se konča neko življenjsko obdobje, ki je zaznamovalo posameznika in okolje, v katerem je nekdo sobival in ustvarjal dobrine ter prihodnost rodovom, ki prihajajo, pomeni za nekoga veliko prelomnico, za nekoga nujno zlo in za drugega zopet težko pričakovan dogodek. Kot smo si ljudje različni, tudi različno dojemamo odhod v pokoj.

Malo pa je, zlasti v sedanjem času, ko je življenje v podjetjih polno stresov, skupin, ki so odšle v pokoj in še mnogo let po tem dogodku budno spremljajo dogajanje v matičnem podjetju in skušajo še vedno živeti z njim, kot to počne skupina upokojencev podjetja Noži Ravne. Že osem let se organizirano dobivajo in vsako leto zaprosijo vodstvo podjetja za obisk proizvodnje in krajšo razlago o poslovanju ter razvojnih načrtih za prihodnje leto. Potem si v lastni režiji priredijo družabno popoldne.

Tako kot že sedemkrat doslej so upokojeni sodelavci ob odobritvi vodstva tudi letos obiskali podjetje in z zanimanjem ter s presenečenjem spremljali njegov razvoj, saj permanentno skrbi za posodobitev strojnega parka. Kot sami radi poudarjajo, so ponosni, da so bili nekoč sestavni del tega sistema, ki so ga soustvarjali, in da so zaorali ledino v proizvodnji industrijskih nožev, ki so zdaj znani po vsem svetu.

Žalosti pa jih negotova usoda tega "njihovega" podjetja zaradi lastninskega preoblikovanja. Trdno upajo, da to zdravo in uspešno podjetje zaradi novega lastništva ne bo zamrlo, ampak bo še povečalo proizvodnjo in bo še bolj prodorno osvajalo svetovne trge. Želijo si, da bi bili lahko še naprej ponosni na to podjetje in da bi z veseljem spremljali njegov razcvet.

Takšne želje upokojencev podjetja Noži Ravne so prevevale tudi osmo srečanje, ki je bilo 28. februarja.

Roman Pori

ZDRAVSTVENI KOTIČEK

Slovinci vse prevečkrat obupamo – odslej učinkovitejša pomoč zdravnikov

Stopnja samomorilnosti se je v Sloveniji v letih od 1985 do 1999 gibala okoli 30 na 100.000 prebivalcev. Največ samomorov je bilo zabeleženih leta 1984, ko je za posledicami tega dejanja umrlo 698 oseb. Z omenjeno visoko stopnjo samomorilnosti je bila Slovenija v svetu vseskozi pri vrhu, najpogosteje se je umeščala na drugo mesto, takoj za Madžarsko, in zdaj še vedno za okoli 100 odstotkov presega evropsko povprečje.

Po podatkih Svetovne zdravstvene organizacije za leto 2000 je Slovenija v standardizirani stopnji umrljivosti zaradi samomora sedma na svetu (tabela).

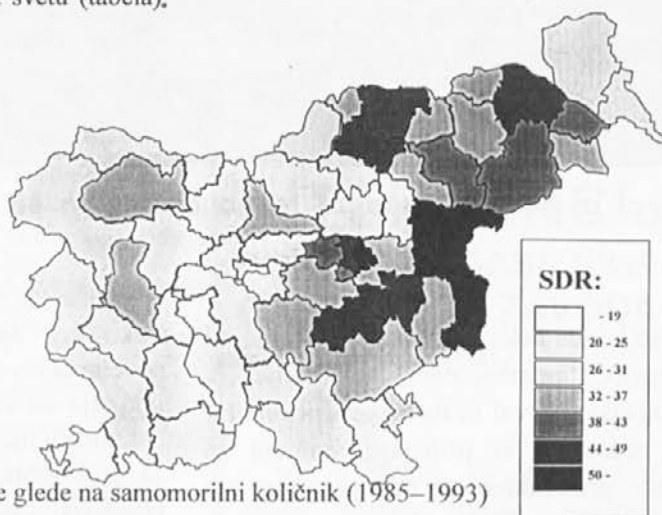
Samo osem držav na svetu ima več kot 20 samomorov na 100.000 prebivalcev letno.

Mesto	Država	Število samomorov
1.	Litva	51,6
2.	Rusija	43,1
3.	Belorusija	41,5
4.	Estonija	37,9
5.	Latvija	36,5
6.	Madžarska	36,1
7.	Slovenija	33,0
8.	Finska	28,4

Regionalna razpršenost samomora

Ena izmed pomembnih značilnosti samomora v Sloveniji je regionalna razpršenost (slika spodaj), denimo od Šmarj pri Jelšah, Zagorja in Trebnjega z več kot 50 samomori na 100.000 ljudi letno do pod 15 samomorov na 100.000 ljudi letno v Izoli in Piranu. S tem je razpon med našimi občinami enak razponu med ekstremoma v Evropi: Litvo (nad 40/100.000/letno) in Albanijo (pod 5/100.000/letno).

Samomori so najpogostejši v severovzhodni Sloveniji, najbolj je prizadeta celjska regija, sledijo ji mariborska, krška, koroška, zasavska in soboška regija, kar pokriva velik del Štajerske, Pomurja ter del Dolenjske.

Slika 1: Regionalna razdelitev Slovenije glede na samomorilni količnik (1985–1993)

Če primerjamo samomorilne količnike devetih zdravstvenih regij po spolu, ugotovimo, da samomorilni količnik med moškimi tudi leta 2001 narašča od zahoda proti vzhodu. Najvišji je v Murski Soboti (68/100.000), sledijo Ravne na Koroškem (62/100.000) in Celje (57/100.000). Samomorilni

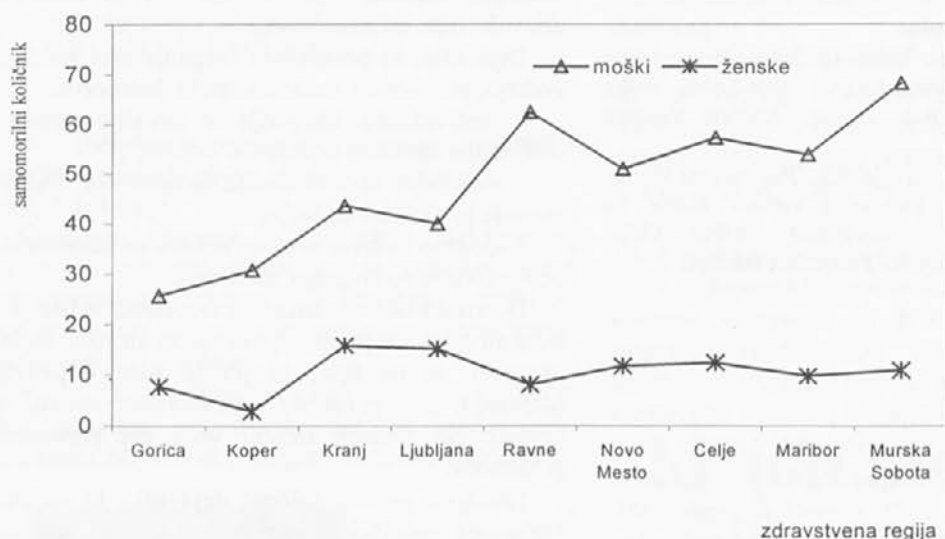
količnik med ženskami pa je najvišji v centralnem predelu Slovenije, to je v Ljubljani in Kranju (slika 2: Regije so razvrščene od leve proti desni glede na svoj zahodno-vzhodni geografski položaj).

Na Inštitutu za varovanje zdravja so lani začeli z delom v okviru nacionalnega aplikativnega raziskovalnega projekta Socio-ekonomski vidiki prežgodnje umrljivosti: poskus preprečevanja samomora.

Januarja in februarja je potekalo tudi izobraževanje splošnih zdravnikov v celjski in koroški regiji, kjer je samomor najbolj pogost. Ker le ustrezno usposobljeni zdravniki lahko prepoznajo depresivne bolnike, velja izobraževanje splošnih zdravnikov za trenutno najbolj učinkovito metodo preprečevanja samomora. Po pričakovanjih naj bi zato tudi v obeh slovenskih najbolj ogroženih regijah število samomorov upadlo. Depresija je namreč eden izmed najpomembnejših dejavnikov tveganja za samomor, splošni zdravniki pa so tisti posamezniki, ki najpogosteje pridejo v stik s pacienti z nastajajočo depresijo. Po rezultatih psiholoških avtopsij se pri družinskih zdravnikih oglasita dve tretjini samomorilcev v mesecu pred samomorom.

Objavljamo gradivo, ki so ga pripravili na Inštitutu za varovanje zdravja. Samomor je namreč tudi pogost vzrok za izgubo sodelavcev v železnici.

Uredništvo

Slika 2: Samomorilni količnik devetih zdravstvenih regij glede na spol

Vzroki samomora

Najpomembnejši dejavniki tveganja, ki vplivajo na gostoto samomorov v občini, so: alkoholizem, dohodek na prebivalca med starejšimi, pogostost kriminalnih dejanj med mlajšimi. Na stopnjo samomora vplivajo še: družinski spori, telesne bolezni in invalidnost, osamljenost, izguba svojca, težave v službi, ljubezenski konflikti, strah pred sodnimi ukrepi, ekonomske, stanovanjske težave ter šolski neuspeh.

Način samomora

Poleg izrazitih regionalnih razlik se samomorilnost v Sloveniji od samomorilnosti po svetu razlikuje še po obešanju kot prevladujoči metodi samomora (okrog dve tretjini moških in polovica žensk) in po večjem tveganju med slovensko večino kot med narodi manjšin.

K samomoru so bolj nagnjeni starejši, moški (razmerje med moškimi in ženskami znaša 3 : 1), ločeni, ovdoveli in osebe z nižjo izobrazbo ali brez izobrazbe.

Možnosti preprečevanja samomora in Gotlandska študija

Pravočasna identifikacija ljudi s samomorilnim nagnjenjem je najboljša preventivna metoda preprečevanja samomora. Kljub temu da je depresija eden izmed glavnih dejavnikov tveganja za samomor, veliko zdravnikov še vedno ne zna prepoznati znakov depresivnega stanja. Pravočasno in pravilno obravnavanje depresije, poleg lajšanja simptomov bolezni, vpliva tudi na zmanjšanje samomorilnega nagnjenja. To so pokazale tudi različne študije, v

katerih so znanstveniki ugotovili pomembnost vključevanja splošnih zdravnikov v preventivne programe preprečevanja samomora.

Najbolj znana tovrstna raziskava je Gotlandska študija. Skupina psihiatrov je oblikovala izobraževalni program, s katerim so splošne zdravnike poučili o znakih in simptomih depresije. Izobraževalni program je trajal dva dni; v dveh letih je skupina psihiatrov pripravila izobraževanje za vse splošne zdravnike na otoku Gotland, ki ima okrog 60.000 prebivalcev. Rezultati študije so bili naslednji: število obravnavanih pacientov v lokalnih psihiatričnih ustanovah se je zmanjšalo za 70 odstotkov, število samomorov pa se je znižalo za dve tretjini. Učinek je bil izrazitejši pri ženskah, kar je kazalo na to, da se zaradi depresije pri splošnem zdravniku oglasi več žensk kot moških.

Ponovitev Gotlandske študije po svetu

Gotlandsko študijo so večkrat ponovili tudi v drugih državah. Ena izmed ponovitev je bila tudi v Nemčiji, v okolici Nürnberga, kjer so stopnjo samomorov znižali za 30 odstotkov, stopnjo poskusov samomora pa za 25 odstotkov.

Gotlandska študija v Sloveniji

Gotlandsko študijo v Sloveniji izvaja 12 strokovnjakov pod okriljem Inštituta za varovanje zdravja RS, Ministrstva za šolstvo, znanost in šport ter Ministrstva za zdravje. Skupina strokovnjakov bo v dveh s samomorom najbolj ogroženih regijah, v celjski in koroški regiji, v nekaj tednih izobrazila splošne zdravnike o znakih in simptomih depresije. Izobraževanje bo potekalo v zdravstvenih domovih v obliki delavnic in predavanj.

Člani projektne skupine:

Vodja projekta: doc. dr. Andrej Marušič¹, dr. med., univ. dipl. psih.

Člani projektne skupine:

^{1,2}Mojca Z. Demovšek, ²Urban Groleger, ³Evgen Janet, ¹Danijela Knez, ⁴Nuša Konec Juričič, ⁵Iztok Lešar, ¹Saša Roškar, ¹Janja Šešok, ²Rok Tavčar, ⁵Metoda Vengust Vidmar, ⁶Maja Zorko

¹Inštitut za varovanje zdravja RS, ²Psihiatrična klinika Ljubljana, ³Zavod za zdravstveno varstvo Ravne na Koroškem, ⁴Zavod za zdravstveno varstvo Celje, ⁵Psihiatrična bolnišnica Vojnik, ⁶Filozofska fakulteta

Tudi na Koroškem naj bi bilo čim manj žalostne statistike

Samomor je verjetno najbolj osebno dejanje, ki ga posameznik lahko izvrši, in ima hkrati zelo daljnosežne posledice. Samomor opredeljuje samomorilni namen ali namen vzeti si življenje, samomorilno dejanje ali dejanje poseganja po lastnem življenju in smrti izid. Samomor je v Sloveniji tako pogost, da bo med 30 učenci (denimo v povprečni slovenski učilnici) v življenju vsaj eden storil samomor. Temu primerno so pogoste tudi posledice za družino, sorodnike, ne gre zanemariti socialno-ekonomskih problemov, ki se pojavijo kot posledica tega usodnega dejanja, predvsem izgube delovne sile.

Samomorilnost na Koroškem

Podatki kažejo, da je bila umrljivost na Koroškem zaradi samomorov v letih od 1995 do 1999 za skoraj 30 % višja od povprečja v Sloveniji. V tem času je zaradi samomora na Koroškem umrlo 288 ljudi, kar je 3,89 na 1000 prebivalcev, vseh smrti v Sloveniji v tem obdobju zaradi samomorov pa je bilo 5988 ali 3,01 na 1000 prebivalcev.

Največ samomorov v regiji v tem obdobju je bilo v občini Ravne na Koroškem, letno 9,6 na 1000 prebivalcev.

Samomorov je bilo bistveno več pri moških, v obravnavanem obdobju je umrlo 118 moških in 25 žensk.

Starost samomorilcev je bila od 14 do 85 let, največ med 35. in 50. letom starosti.

Najpogostejši način samomora je bil z obešanjem (88 primerov), 23 je bilo zastrupitev, 14 ustrelitev, 7 vbodov, 6 utopitev in 5 drugih načinov samomora.

Zakaj ljudje storijo samomor?

Samomorilnega vedenja ni moč povezati le z enim vzročnim dejavnikom. Klasične delitve **dejavnikov tveganja** zajemajo biološke (npr. motnje v serotoninsko nevrottransmitterskem sistemu), medicinske (splošne) in

psihiatrične (npr. kronična bolečina in depresija), psihološke (npr. brezup in agresivnost), sociološke (npr. socialna izolacija), kulturne (npr. veroizpoved) in ekonomske dejavnike (npr. brezposelnost).

Dejavnike, ki **povečujejo tveganje** samomorilnega vedenja, pregledneje razdelimo na tri kategorije:

- individualna kategorija se navadno nanaša na osebnostno strukturo in duševno motnjo,
- medosebni nivo se nanaša na neurejene družinske razmere in socialno izolacijo,
- socialno-kulturni nivo se nanaša na karakteristike okolja (odnos do življenja, alkohola).

Dejavnike lahko še smiselno razdelimo na tiste, ki so težje ali sploh **nespremenljivi** (starost ali spol, socialne razmere), in na tiste, ki jih je **moč odpravljati** (depresija, dostopnost do samomorilnih metod, npr. orožja). Na slednjih temelji večji del preventivnih programov.

Obstajajo pa tudi **zaščitni dejavniki**, ki verjetnost samomora zmanjšujejo, denimo biti mati ali oče (manj izrazito), vojne razmere (v miru je samomorov več) in seveda odsotnost vseh prej opisanih dejavnikov tveganja.

Sodobnejša delitev dejavnikov tveganja za samomor upošteva vse aktualnejšo interakcijo med vplivi okolja in genetskimi vplivi.

Najpomembnejši **napovedni dejavniki** gostote samomorov v občini so: prisotnost z alkoholom povezanih diagnoz (delirium, ciroze), za samomorilnost med starejšimi dohodek na prebivalca, za samomorilnost med mlajšimi pa pogostost kriminalnih dejanj.

Kako samomor preprečiti?

Preprečevanje samomora zajema več nivojev.

Primarna preventiva se loteva ljudi z majhnim tveganjem, populacije v celoti in ne le najbolj ogroženih skupin.

Sekundarna preventiva obravnava ljudi z visokim tveganjem. Sem spadajo ukrepi za zmanjševanje samomora v psihiatričnih bolnišnicah in med osebami, ki so samomor že poizkušale.

Med primarno in sekundarno preventivo se postavlja trenutno najbolj učinkovito metodo preprečevanja samomora – **edukacijo splošnih zdravnikov v smislu boljšega prepoznavanja depresivnega bolnika.**

V začetku letošnjega leta je potekalo tovrstno izobraževanje zdravnikov iz koroških zdravstvenih domov. Predavatelja sta bila doc. dr. Andrej Marušič, dr. med., univ. dipl. psih., in doc. dr. Mojca Z. Demovšek, dr. med., delavnice pa sta vodila Metoda Vengust Vidmar, dr. med., spec. psihiater, in Izток Lešar, dr. med., spec. psihiater. Na izobraževanju so bili tudi zdravstveni tehniki in patronažne sestre, ki so prav tako v stiku s pacienti, ki imajo samomorilne težnje. Izobraževanje pa se je končalo z upanjem in željo, da bomo odslej v preprečevanju samomorov na Koroškem uspešnejši.

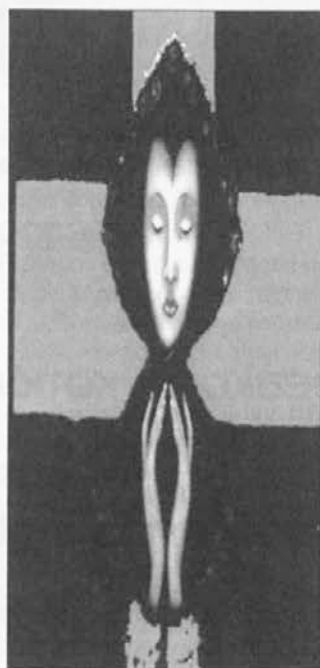
Metka Markovič, dr. med., spec. spl. med.

KULTURA V FEBRUARJU

• Osrednja prireditev ob slovenskem kulturnem prazniku v ravenški občini je bila v Kulturnem domu v petek, 7. februarja.

Slavnostni govornik je bil župan Maksimilijan Večko, za glasbeni užitek pa so poskrbeli člani Harmonikarskega orkestra KD Prežihov Voranc, ki letos praznujejo 20-letnico delovanja, ter njihovi gostje – tamburaši KD Gorišnica.

• V Gostilni Brančurik na Prevaljah so na "večer pred kulturnim praznikom" nastopile pevke ŽPZ Karantanija. Mitja Šipek je odigral Svetnečega Gašperja.

• Majda Senica Vujanovič iz Šentanela, ki zdaj živi v Mariboru, je pri KD Mariborska literarna družba izdala pesniško zbirko Stopinje v svetlobo. Ilustracije (eno ponatiskujemo) so delo Irene Polanec. Predstavitev knjige je bila 11. februarja v starem rotovžu v Mariboru.

• 68. Hemingwayski večer, ki ga je tudi tokrat vodil dr. Artur Štern, je 13. februarja gostoval v Glasbenem klubu Seba v Slovenj Gradcu. Predstavila sta se Andrej Makuc in Milan Kamnik.

• Gledališka skupina Prevalje-Mežica KD Prevalje je 14. februarja v ravenškem kulturnem domu uprizorila Linhartovo Županovo Micko.

Igralci Valentin Arnold, Liz Kac, Drago Milošević, Ladislav Kūzma, Mirjam Lapanja, Toni Dolenc in Jože Krenk so pod vodstvom režiserja Vilija Strela in ob pomoči številne ekipe navdušili ravenško občinstvo.

S predstavo so gledališčniki najlepše obeležili 35. obletnico delovanja.

• Na četrtem koncertu v okviru letošnjega abonmaja je 15. februarja v ravenškem glasbenem domu nastopil kvartet flavt.

• Ob 53. obletnici smrti pisatelja Lovra Kuharja - Prežihovega Voranca so člani KD Prežihov Voranc z Raven v tamkajšnjem kulturnem domu 18. februarja pripravili spominsko prireditev. O pisatelju in

revolucionarju je spregovoril predsednik KD Mirko Osojnik, kulturni program pa so sooblikovali: otroška in odrasla folklorna skupina, Koroški oktet in gledališka delavnica.

• Osrednja proslava ob 35-letnici Centra za usposabljanje, delo in varstvo Črna je bila 19. februarja. O prehojeni poti in o usmeritvah Centra je spregovoril direktor Marijan Lačen, pozdravna govora pa sta imela tudi minister dr. Vlado Dimovski in župan Janez Švab. Gojenci so se ob glasbenih gostih (ŽPZ Karantanija in Oto Pestner) predstavili z glasbenimi in plesnimi točkami.

• Ravenska izpostava Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti in KD Prežihov Voranc sta pripravila razstavo del članov Društva koroških likovnikov Ravne. Odprli so jo 20. februarja v razstavišču Vinoteke Mihelač na Ravnah.

• Ob 100-letnici smrti svetovno znanega skladatelja Huga Wolfa (roj. v Slovenj Gradcu 13. 3. 1860, umrl na Dunaju 22. 2. 1903) so v Koroškem pokrajinskem muzeju v Slovenj Gradcu odprli dokumentarno razstavo o njegovem življenju in ustvarjanju. Wolfov skladateljski opus je obsežen: opera, simfonične pesnitve, zborovske skladbe, komorna in klavirska dela ter preko tristo samosplovov. Razstava, ki je na ogled do 30. septembra, predstavlja najpomembnejše etape v življenju in delu tega avstrijskega skladatelja slovenskega rodu, predvsem pa spregovori o recepciji njegove glasbene ustvarjalnosti po tragični smrti leta 1903 in o izdaji celotnega Wolfovega opusa, dokončani leta 2001.

Nekaj vsebinskih sklopov razstave: Otroštvo v Slovenj Gradcu; Konservatorij in doživetje Wagnerja; Ljubezen, bohemstvo, negotovost; Ustvarjalna opojnost; Potovanja, operni poizkusi; Corregidor; Zlom in konec, Posmrtna slava in uspeh.

Po otvoritvi razstave je sledil slavnostni koncert skladateljevih zborovskih del. V dvorani Koroške galerije likovnih umetnosti je pod vodstvom dirigenta Stojana Kureta nastopil Komorni zbor RTV Slovenija.

• Letošnje srečanje pevskih zborov z obeh strani meje Od Pliberka do Traberka se je začelo 21. februarja s koncertom v kulturnem domu v Žerjavu. Tradicionalna prireditev, letos že 36. po vrsti, se je nadaljevala 22. februarja z nastopom petih zborov na Lešah in 23. februarja v Šentanelu ter v Kotljah. Prepevali so: moški pevski zbori Šentanelski pavri, Foltej Hartman Pliberk, Kralj Matjaž Libuče, Stanko Rek Dravograd, zbori DU s Prevalj, iz Dravograda, z Raven in iz Mežice, mešani pevski zbori Markovič Kristl - Mato iz Črne, Urška z Raven, Župnije Črna, Podjuna Pliberk in Ludvik Viternik Strojnska Reka ter Koroški kvintet Prevalje, Vokalni sekstet Ajda Prevalje, Nonet Črnjanski pobi Črna, Koroški oktet Ravne na Koroškem in KD Klapa Tugare z Raven.

• Pisatelj in igravec Matjaž Pikalo je s svojo skupino Avtodafe 28. februarja nastopil v prevaljskem Družbenem domu. Dobitnika nagrade večernica za leto 2002 je občinstvu predstavil pisatelj Andrej Makuc.

Obnova
ravenskega
gradu
je
kljub
zimi
potekala
nemoteno –
tako
je bilo
na
gradbišču
sredi
februarja.

● V Tehniškem muzeju Slovenije v Bistri pri Vrhniki so 28. februarja odprli razstavo projektov arhitekturne delavnice Območje opuščene industrije – razvojni potencial mesta, ki je lani septembra potekala na Ravnah.

● Medtem ko je Zakon o zagotavljanju sredstev za nekatere nujne programe Republike Slovenije v kulturi 1998–2003 v okviru ureditve osnovnih prostorskih pogojev za nekatere osrednje javne zavode s področja kulture knjižnici na Ravnah namenil 400 milijonov tolarjev državnega denarja (ob pogoju, da toliko prispeva tudi občina), pa njegova priloga, objavljena v 14. številki Uradnega lista RS (13. februarja 2003), obljublja, da bo med saniranimi najbolj ogroženimi in najkvalitetnejšimi objekti kulturne dediščine v obdobju od leta 2004 do

2008 tudi Prežihova domačija na Preškem vrhu. Skupna vrednost projekta je 30 milijonov tolarjev; polovico denarja bo zagotovila država.

Zbrala: A. Č.

JEZIKOVNI KOTIČEK

Vejica, ki največkrat manjka

Ob množici gospodarskih subjektov (družb z omejeno odgovornostjo in samostojnih podjetnikov) za tovarniško ograjo se občasno (ne glede na obliko, vpisano v sodni register) pojavljajo vprašanja o pravilnosti zapisa njihovih imen oziroma o uporabi vejice.

Poglejmo primer: Fužinar Ravne, d. o. o. ali Fužinar Ravne d.o.o.? **Pravilna je prva oblika. Zakaj?** Nevtralni besedni red družba z omejeno odgovornostjo Fužinar Ravne je v zgornjih primerih obrnjen. Poudarek je namreč praviloma na imenu.

Če nevtralni besedni red obrnemo, uporabimo vejico. Ta vejica pa največkrat manjka. Pogosto pa manjkata tudi razmika med piko in črko o v okrajšavi d. o. o.

A. Č.

Notranjost Prežihove bajte – spominskega muzeja Lovra Kuharja - Prežihovega Voranca

ŠPORT ŠPORT ŠPORT

NOGOMET

Prvega marca se je pričel drugi del prvenstva v Si.mobil ligi. Na Prevaljah, kjer je klub prišel v roke zasebnega konzorcija, so se zvrstili številni zapleti zaradi dolgov kluba. Tako so igralci vadbo pričeli šele teden dni pred prvenstvom. V ekipi, ki jo še naprej vodi trener Edin Osmanović, je 18 nogometašev. Med njimi so novinci: Vidojevič, Suljič, Magdič, Balagič ter Hrvata Senjković in Rodin. Za ekipo je registriranih tudi nekaj mlajših igralcev iz domačega okolja. Na štartu spomladanskega dela prvenstva, v katerega so Prevaljčani krenili z odvzemom sedmih točk, so Korotanovi nogometaši doživeli visok poraz s 5 : 0 doma proti Publikumu iz Celja. Kasneje so igrali še v Kopru in doma z Olimpijo. V drugem koroškem prvoligašu Dravogradu ni prišlo do bistvenih igalskih sprememb. Ekipo so zapustili le Šumnik, D. Koren in Magdič, novi igralec pa je Senad Rožajac z Reke. V uvodni spomladanski tekmi so Dravograjčani izgubili v Mariboru z 2 : 1, nato pa odigrali še tekmi z Olimpijo doma in Ljubljani v gosteh.

ODBOJKA

Odbojkarji Fužinarja Metala so dosegli zastavljeni cilj in se v rednem delu prvenstva uvrstili na drugo mesto. V drugem delu prvenstva so igrali odlično in doživeli le en poraz, in sicer v Kanalu ob Soči proti prvouvrščeni ekipi Salonita. V končnici prvenstva so naši odbojkarji odigrali dve tekmi z ekipo Šoštanja Topolšice in obakrat zmagali s 3 : 0. Tako so se uvrstili v polfinale, kjer merijo moči z dvakratnimi državnimi prvaki odbojkarji Calcita Kamnika. Drugi polfinalni par je Salonit-Stavbar Maribor.

PLAVANJE

Na zadnjih uglednih tekmovanjih so plavalci in plavalke Fužinarja dosegli zavidanja vredne uvrstitve, ki pričajo o kakovostnem delu v klubu. Z obetavnimi plavalci in plavalkami se trudita trenerja Mitja Medvešek in Gorazd Podržavnik. Omenimo nekaj uspešnih nastopov naših v preteklem mesecu.

Od 6. do 9. februarja so nastopili na absolutnem državnem prvenstvu v Mariboru. Tanja Kumprej je med članicami osvojila srebrno medaljo na 200 m delfin in bronasto na 400 m mešano. Poleg tega še dve četrti mesti in eno peto mesto. Žana Prislan je bila v absolutni konkurenci četrta in peta, med mladinkami pa dvakrat druga in enkrat tretja. Tudi Suzana Tahiri si je v skupini mladink priplavala eno 3. mesto. Med kadeti je bil najuspešnejši Fužinarjev

plavalec Dugonjič s tremi zlatimi in z eno bronasto medaljo. Šuler je osvojil prvo, drugo in četrto mesto, Martinčič drugo, dve tretji in eno četrto, Vita Sonjak dve tretji in tri četrta ter Pečnikova dve četrti mesti. Štafeta dečkov je osvojila 2. mesto v disciplini 4 x 100 m mešano.

Sočasno je skupina mlajših plavalcev ravskega kluba nastopila v Kranju, kjer je bil v okviru kulturnega praznika tradicionalni miting »Dr. fig«. V skupini dečkov in deklic sta se izkazala Mojca Škratek in Aron Horvath. Med mlajšimi dečki in deklicami je odlično nastopal Sagmeister, ki je nanizal štiri zmage, Tamara Miler je osvojila tri prva mesta in dve tretji, Luka Topler je bil enkrat tretji.

In še absolutno državno prvenstvo dečkov in deklic v Celju, ki se je odvijalo od 14. do 16. februarja. Fužinarjevi plavalni upi so osvojili skupno kar 15 medalj v posamičnih nastopih in dve v štafeti. Medalje so osvojili: David Kačič, Toni Pori in Lea Kos (po eno bronasto), Gabrijela Golob (2 zlati in 4 srebrne), Kaja Sonjak (1 zlato in 2 srebrni) ter Anja Novak (2 srebrni in 1 bronasto). Štafeta deklic Fužinarja je osvojila eno prvo in eno tretje mesto. Med mlajšimi letniki so na zmagovalne stopničke stopili: Kačič, Pori, Paradiž, Velunšek, Novakova in Sonjakova. Med 18 klubi je ekipna zmaga pripadla Olimpiji pred Fužinarjem in Ilirijo.

ALPSKO SMUČANJE

Udeležba na letošnji februarški slalmski preizkušnji FIS na smučišču Poseka na Ravnah je preseгла vsa pričakovanja. Na tekmi, ki so jo izvrstno pripravili delavci ASK Fužinar, je nastopilo kar 140 smučarjev in prvič tudi 70 smučark iz skupno 21 držav. Zmagala sta Avstrijec Mario Scheiber in naša Špela Pretnar. Od Korošcev sta se najbolje uvrstila Ožbi Ošlak na 18. in Vanja Vravnik na 23. mesto. Drugi dan so se tekmovalci in tekmovalke preselili v Čmo, kjer je med fanti znova slavil Scheiber, med dekleti pa je v odsotnosti Pretnarjeve tokrat zmagala Britanka Emma Carrick Andersen.

SMUČARSKI TEKI

Letošnje ugodne snežne razmere so pripomogle, da je Zveza športnih društev Ravne, ob pomoči

Na štartu slaloma FIS se je zbralo rekordnih 210 smučarjev in smučark iz 21 držav.

(Foto: Stanko Mravljak)

nekdanjega olimpijca Štefana Robača in njegovih sodelavcev, imenitno izpeljala 22. smučarske teke »Po poteh 14. divizije«. Na sončno nedeljo, 9. februarja, se je v Kotljah zbralo sicer skromnih 62 tekačev in tekačic, toda prireditelj, ki je posvečena obujanju spominov na pohod borcev 14. divizije na Štajersko in Koroško, je dosegla svoj namen. Absolutna zmagovalca 8 kilometrov dolgega teka sta postala Matjaž Manfreda z Lovrenca na Pohorju in Urška Andrej iz Slovenj Gradca.

ATLETIKA

Dvoranskega državnega prvenstva v tekih, ki je izjemoma potekalo na Dunaju, so se udeležili štirje atleti KAK Ravne. Nastopili so v mladinski konkurenci. Blaž Erjavec je osvojil drugo mesto na 400 m ter tretje na 200 m. Nejc Kok je bil tretji na 400 m, četrti mesti pa sta si pritekla Nežka Pori na 3000 m ter Tatjana Urbanc na 800 m.

NAMIZNI TENIS

Na sklepnem turnirju državnega ekipnega prvenstva na Ravnah 9. februarja so naslov prvakinj osvojile kadetinke Fužinarja Inter diskonta v postavi: Ivana Zera, Manca Fajmut in Polona Županc. Med osmimi ekipami so bile druge igralke Arrigonija iz Izole in tretje Mute. V finalu kadetov v Logatcu so zmagali igralci Murske Sobote pred Radljami. Kadeti Fužinarja so osvojili predzadnje, 7. mesto. Na odprtem turnirju za mlajše kadete in kadetinke na Ptuj sta teden dni pozneje zmagala Ravenčana Jernej Ošlovnik in Polona Županc.

LOKOSTRELSTVO

V Škofji Loki je bila druga dvoranska tekma za slovenski pokal v disciplini FITA – 18 metrov. Tekmovalci LD Koroške so se uvrstili: Med dečki je z ukrivljenim lokom zmagal Gabor Šetina, tretji je bil Matevž Štern in peti Rok Vrčkovnik. Maja Trojner je osvojila 1. mesto med mladinkami s sestavljenim lokom. Med člani sta z ukrivljenim lokom osvojila Davorin Meršak tretje in Branko Gradišnik peto mesto. Na dvoransko državno prvenstvo, ki je bilo v Postojni, sta se poleg omenjenih

uvrstila še Urban Ravnjak in Ivan Vušnik ml. Na tem tekmovanju sta državni naslov osvojila Šetina med dečki in Trojnerjeva med mladinkami. Ravnjak je bil drugi v mladinski konkurenci, Štern pa tretji med dečki. V absolutni konkurenci je Davorin Meršak osvojil odlično 3. mesto. Ravnjak in Meršak sta v začetku marca zastopala Slovenijo na dvoranskem svetovnem prvenstvu v Franciji.

Ivo Mlakar

SKEI pripravil smučarsko tekmovanje

Člani SKEI iz železarskih družb so se v soboto, 8. februarja, pomerili v veleslalomu na smučišču Poseka. Tekmovanje je bilo tudi izborno – najboljši se bodo prihodnje leto udeležili državnega prvenstva SKEI Slovenije. Po strmi progi se je v boj s časom in z vratci podalo 43 tekmovalcev in štiri tekmovalke.

Med mlajšimi ženskami je slavila **Tatjana Ažnik** pred **Alenko Šart**, v starejši kategoriji pa je bila prva **Erna Mikeln** pred **Barbaro Kraševce**.

V skupini moških do 25 let je bil le en tekmovalac – **Matej Ločnikar**, konkurenca pa je bila močnejša v naslednji starostni kategoriji (26–35 let), kjer je bil med desetimi tekmovalci najhitrejši **Marjan Hovnik**, za njim pa sta se uvrstila **Srečko Škvorc** in **Ivan Mlakar**. Največ (14) veleslalomistov je tekmovalo v starostni kategoriji od 36. do 45. leta. Vrstni red najboljših: **Vinko Čapelnik**, **Srečko Trup**, **Janko Pisar**, **Jurij Potočnik**, **Danilo Krevh** in **Zlatko Golob** so progo najhitreje presmučali v skupini smučarjev do 50. leta. Med šestimi starejšimi so se na zmagovalne stopničke povzpeli: **Danilo Golob**, **Mirko Perger** in **Maksimiljan Rožej**.

Član komisije za športno-rekreativno dejavnost pri sindikalni podružnici ravnanskih železarskih družb **Franc Duler** meni, da je tekmovanje v celoti uspelo.

"Tekmovanje je potekalo tako, kot smo načrtovali. S progo, ki so jo pripravili v Športnem zavodu Ravne, smo bili zadovoljni tako organizatorji kot tekmovalci. Tudi zaključek v Gostišču Delalut je bil lep.

Za nagrade zmagovalcem se iskreno zahvaljujemo Gostišču Delalut, še posebej pa podjetju Trgosin oziroma njegovemu direktorju Dušanu Golnarju."

A. Č.

Februarsko tekmovanje članov SKEI iz železarne je odločalo, kdo se bo udeležil državnega prvenstva prihodnje leto. Na fotografiji pa so udeleženci letošnjega tekmovanja v Kranjski Gori, o katerem smo pisali v prejšnji številki.

(Foto: Jaroš Kodrun)

SPECIALNA OLIMPIJADA V ČRNI

V Črni na Koroškem so 13. in 14. februarja potekale 10. jubilejne zimske igre Specialne olimpijade Slovenije (SOS). V alpskem smučanju in nordijskih disciplinah se je pomerilo več kot 160 tekmovalcev – otrok, mladostnikov in odraslih z motnjo v duševnem razvoju iz celotne Slovenije.

Zimske igre SOS so le ena izmed prireditev, s katero Center za usposabljanje, delo in varstvo Črna obeležuje 35-letnico delovanja.

A. Č.

ALPINISTIČNE NOVICE

Člani AK Ravne (Samo Ruprecht, Boris Santner, Vinko Močilnik in Matjaž Prislan) so 15. februarja v dolini Maltatal (Avstrija) splezali v petih urah ledno smer Strannerbach z oceno III (80/45) in dolgo 550 m. Ruprecht in Santner sta dan kasneje v isti dolini splezala še zaledeneli slap Superfeuh (V-, 130 m).

B. S.

DOPISUJTE V GLASILO!

Izdaja: Fužinar Ravne, d. o. o., Koroška cesta 14, Ravne na Koroškem.

Uredništvo: glavna in odgovorna urednica mag. Andreja Čibron-Kodrin, tehnična urednica Jelka Jamšek. Lektoriranje: Miran Kodrin, prof. Objavljene fotografije so prispevali: Jaroš Kodrun, Stanko Mravljak in uredništvo.

Tel.: (02) 870 64 41, interno 6441. **Faks:** (02) 82 23 013. **Elektronski naslov:** Andreja.Cibron@sz-metal.si

Tisk: ZIP center, d. o. o., Koroška cesta 14, Ravne na Koroškem.

Naklada: 1.940 izvodov.

Glasilo je obdavčeno z 8,5-odstotnim DDV.

Objavljenih prispevkov ni dovoljeno kakorkoli ponatisniti brez pisnega dovoljenja uredništva.

KADROVSKA GIBANJA V JANUARJU

Konec januarja 2003 je v ravenskem delu koncerna Slovenske železarne delalo 1.890 zaposlenih. V zasebnih in drugih podjetjih, ki so nastala iz Železarne Ravne ter so vključena v to rubriko, je bilo 31. januarja 2003 zaposlenih 542 oseb.

DRUŽBA ŠTEVILO ZAPOSLENIH

METAL	1.016
SISTEMSKA TEHNIKA	304
STROJI	115
KOVANI VALJI	74
STO	8
NOŽI	182
OPREMA	126
ZIP CENTER	65
PETROL-ENERGETIKA	97
STYRIA VZMETI	127
TRANSKOR	46
T. K. RAVNE	7
VOGARD	80
SERPA	126
GASILSKI ZAVOD	14
EUREST	45

FLUKTUACIJA

Sklenitve delovnega razmerja

Januarja je bilo v železarskih družbah sklenjenih 16 delovnih razmerij: 5 v Metalu, po 3 v Sistemski tehniki in Strojih, po 2 v ZIP centru in Kovanih valjih ter eno v Nožih. Vzroki: zaposlitev za določen čas (12 novozaposlenih), zaposlitev za nedoločen čas (2) in razporeditev znotraj koncerna (2).

V drugih družbah za železarniško ograjo so delovno razmerje na novo sklenili v podjetju Styria Vzmeti (imajo novega sodelavca) ter v družbi Petrol-Energetika (od Komunalnega podjetja Log so prevzeli 11 zaposlenih).

Prekinitev delovnega razmerja

Januarja je bilo v železarskih družbah prekinjenih 13 delovnih razmerij: 6 zaradi upokojitve, 4 zaradi poteka zaposlitve za določen čas, dve zaradi razporeditve znotraj koncerna in eno zaradi sporazumne prekinitev delovnega razmerja. Največ prekinitev delovnega razmerja so zabeležili v Metalu (6), po dve v ZIP centru in STO, po eno pa v Strojih, Opremi in Nožih.

Nekaj sprememb je bilo tudi v drugih družbah: dva sodelavca Transkorja sta se upokojila.

Po podatkih Smeri, d. o. o. in kadrovskih oddelkov podjetij povzela A. Č.

NAGRADNA KRIŽANKA št. 88

Nagradna križanka št. 87 – rešitev vodoravno: KAPITALIZEM, ALITERACIJA (zaradi računalniškega skrata je možno tudi ALITETACIJA), NIHALO, EDAM, SAKE, KADI, SOLATAR, KEC, INN, IRAK, MA, ION, NOTA, BAKLA, ILO, RT, ONEGA, ELAN, BADOER, ZASEDA, ASTI, ASTRID, RTI.

Žreb je praktične nagrade namenil: Hinku Pečniku iz Metala (polo majica – darilo Opreme Ravne), Karmen Jakopin iz Sistemske tehnike (stenski koledar iz lesa –

darilo ZIP centra) in Alešu Adamu iz Libelič (komplet 12 razglednic po motivih Milana Vošanka – darilo Fužinarja Ravne).

Nagradna križanka št. 88: Rešitev križanke in svoje podatke pošljite (po interni pošti) do vključno 28. 3. 2003 na naslov: FUŽINAR RAVNE, d. o. o., Uredništvo Informativnega fužinarja, Koroška cesta 14, Ravne na Koroškem. Zaradi znižane naklade glasila sprejemamo tudi rešitve fotokopirane križanke. Vsakdo lahko v žrebanju sodeluje le z eno rešitvijo. Rešitev križanke in imena nagrajencev bomo objavili v prihodnji številki.

IF	IZLOČA- NJE VLAGE IZ ZRAKA	SLOVEN- SKI ŠAHIST	NERED. RAZMETA- NOST	ČETRTE RIMSKI KRALJ	ROMUN- SKI TENISAČ ADRIAN	IKO	AM.PISA- TELJ BUCH- WALD	NACIJA	IGRALEC	REKA V ANGLIJI	OČE, ATA	RIBIŠKA MREŽA
KAKAO					V	JUŽNO SADJE				N		
ŠPANSKI KOLESAR ABRAHAM					O	VSEMIR- SKO VOZILO				E		
KROMPI- RJEVI SVALJKI					I	NOŽ ZA OBREZ TRTE VISOKO ODLIKO- VANJE				N		
DISKOVNI OPERACIJ- SKI SISTEM				NOBELIJ SLOV. HOKEJIST FELC	N		4. IN 2. VOKAL FR. TEROR. ORGANIZ.			OSOVINA	ČLAN VLADE	
EKONOM- SKA ŠOLA			LETALIŠ- ČE OZIRALNI ZAI MEK		E							MESTO NA JAPON- SKEM
ŠTEVILO NATISKA- NIH KNJIG					A			VERGILOV EP	OŽJI SORODNIK JUŽNO- AFRIŠKA REPUB.			
ZGIBANJE				PISNA RAZPRAVA BRATOV ALI SESTRIN SIN						NATRIJ MAŠKARA		
100 m ²			REKA NA TIROL- SKEM				NAMIGO- VANJE REKREA- CIJA					
KOBALT			NIKALNICA GORSKI REŠEV. ČOLN			POKRIT BALKON DRŽAVA V NIGERIJI						
IT. FILM- SKA IGRALKA MIRANDA				ŽELOD- ČNE RAZJEDE		I			GLAVNO ŠTEVILO			
TIBETAN- SKO GOVEDO				DERIVAT AMONI- AKA		M			MARIBOR. NOGOME- TAŠ MATJAŽ			
ONASSI- SOV VZDEVEK				GLOBOKA NEZA- VEST		O			VRSTA PAPIGE			

Konec lanskega leta je v samozaložbi izšla knjiga *Izziv iskanja ... iz mojih potovanj*. Avtor **Marijan Lačen**, planinec, alpinist in svetovni popotnik iz Črne na Koroškem, nas na 160 straneh teksta in črno-belih fotografijah popelje po bližnjem in daljnem svetu: čez steno na vrh Raduhe, s čolni po Tari, na Mont Blanc in Ararat v Turčiji, na popotovanje v Peru in po Afriki z vzponom na Kilimanjaro, na ogled Združenih držav Amerike, pa še na Novo Zelandijo in v Azijo na nepalski Kala Pattar ...

Vsi, ki so knjigo že prebrali (na prodaj je tudi v Mladinski knjigi na Ravnah), pravijo, da je zelo zanimiva. O tem se bodo lahko prepričali tudi **trije nagrajenci**, ki jim je avtor knjigo namenil za tokratno pravilno rešeno in izžrebano križanko.

IME IN PRIIMEK:

PODJETJE (OBRAT/ODDELEK) OZ. NASLOV: